

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrīnivāsarāmānujamahādēśikaiḥ (maisūra āṇḍavan)
saṃskṛtabhāṣāyāṃ anuvādyā anugṛhītaṃ
śrīmadvēdāntācāryaviracitam

॥ paramapadasōpānam ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ paramapadasōpānam ॥

śrīmān vēṅkaṭanāthāryaḥ kavītārkikakēsarī |

vēdāntācāryavaryō mē sannidhattāṃ sadā hṛdi ॥

pakṣīśē'tyantavīrē dvijavarasamitau

bhōgyapiyūṣavārdhau

talpībhūtē vadānyaḥ pramudita uḍita -

ssahyakanyāntarīpē |

gōpālāssaṇ svagītaṃ vivaritamīha tāṃ

lakṣmaṇāryātmanā yaḥ

tasyāyaṃ saudagandhaḥ kila phaṇitiṣu na -

ssusthirassampravāti ॥ 1 ॥

prārabdhairduritairvilōkya manasā

cōrēṇa durdāruṇaiḥ

gāḍhājñānatamisracakravaśaga -

śśabdādayō bhōgadāḥ |

ityēvāsamapaṇkagartapatitō

na syāttathaiṣā kila

prōktā divyapadādhirōhaṇasṛtiḥ

vēdāvataṃsōktibhiḥ ॥ 2 ॥

śāstrārthānsthūlasūkṣmān vidurapi ca kalā -

stāśca sarvā vibōddhum

dakṣā dharmādhvarakṣācaraṇapaṭudhiyō -

'pyāgamāntārthadāśca |
pāpadvandvaughamuktā bhagavadabhimatē -
psāvihīnā yadi syuḥ
atratyāsmadbhavasthityabhihatinipuṇa -
syēha nārāyaṇasya || 3.1 ||

sadaiva lakṣmīśahitasya jātvapi (cāpi ??)
śrīyāvinānāsthītadaivatasya |
sarvēśatāyāṃ dṛḍhatānabhijñāḥ
sōpānamārgācca dṛḍhāt bahiṣṭhāḥ || 3.2 ||

śrīvatsaṃ vaijayantīmapi saha ramayā
vakṣasā'laṅkariṣṇōḥ
vācō yē vāvamanyanta iha punaravi -
dyāṃ tadīyā vyathāśca |
bhuktvātrasthāpayattadbhramaṇamaticirāt
saṃsṛtau vīkṣya cāthō
nirviṇṇā lajjamānā upaniṣaduditō -
pāya ēvāśu yānti || 4 ||

vyōmēvasthāyitāvattimiratatigatā -
citprakāraṃ cirēṇa
kālē bhūyō'pi caikīkṛta iva sati ka -
lpānta ēvāntamētē |
māṃsāsṛkkāyacakrabhramaṇanipatatāṃ
puṇyapāpātmakarma -
srōtassamplāvitānāṃ kamapi taṭamanā -
lōkitānāṃ ca rītim || 5.1 ||

kṣvēḍassvādyō yathā syānmadhusahita ihā -
lpārtha ēvātmabhōgyaḥ
jyāyānarthastathaivaṃ hyavagataviṣayā -
ṇāṃ svataśca prakāram |
ēvaṃ hyātmānubhūtiṃ svayamabhivimṛśan
yastu nirvēdamēyāt
tasmaivātmaprayatnāśśubhaphalamahitā
nityamēdhanta ēva || 5.2 ||

lōkē hyatyunnatānāṃ sukṛtavati phalē -
'pyāptaduḥ khādhikatvaṃ
tādṛgbhōgaṃ samaśnan niravadhi muditō
nīrajātāsanō'pi |
kaṣṭaṃ janyaikanityakriyamadhumukhara -
kṣaḥ kṛtaṃ prāpa tādṛk
jñātvā sāstrapravīṇāḥ padajuṣa ṛjavō
nēyurugraṃ bhavaṃ tu || 6 ||

mānātītaparicchadāssamadhikā
vittēśatāditvataḥ
nēmurdāmadharā dharādhipatayō
yān sārvaabhaumāṃśca tē |
yātā nanvamṛtadyutigrahapatī
yātau ca tārāgaṇaḥ
nāśaṃ yātyatha śīṣyatē ca paramā -
kāśassa sūkṣmaḥ paraḥ || 7.1 ||

vṛṣā ca vṛṣabhadhvajō dviguṇitadvayāśca tē
na santi hi yadā tadā sakalakāraṇatvaṃ ca naḥ |
ramēśituravēkṣya taṃ narakamēva nākaṃ tviti
priyaṃ ca paramaṃ padaṃ kila gavēṣayantē budhāḥ || 7.2 ||

saktāstyājyēṣu dharmēṣvavirata maratā
mukttiyupāyē'lpakē'rthē
vyagrā yē bandhavastē na hi tadiha sahai -
kēpsubhissmō'tha kiṃ ca |
kōpādyādhvāpanētuḥ vividhatanupari -
bhrāntiharturgurōrnaḥ
kāruṇyāt gōpriyasyēśituramalapadaṃ
dhārayāmaśśirassu || 8 ||

prāptānīvāgamiṣyantyapimitirahitā -
nīha bhōgādinā na
kṣayyāṇīdrṃśi duḥ khānyupari ca dadatō
tīvrapāpaughavahnēḥ |
ēdhībhūtaṃ ca kālaṃ sakalamapi gataṃ
vīkṣya bhūyō'pi tadvat
na syussaṃsāragartē nikhilamavasaraṃ
yāpayantō yathā na || 9.1 ||

dagdhaṃ garbhagatārbhakaṃ kamapi yō
mugdhaṃ śīṣuṃ nirmamē
dhattē yastulasīsrajaṃ surabhitāṃ
tasyādbhutēhāvataḥ |
vidhyuktipravidāśca muktivihati -

kṣōdikariṣyattrayī -
cūḍāvākṣu giram prapattimahitā -
mēkāṃ hitē'dhīyatē || 9.2 ||

garbhāvirbhūtaduḥ khādyapasṛtiniratā
muktisaktāḥ pravṛttāḥ
acchēdyē bhaktiyōgē tadanu ca cirasā -
dhyē'kṣamāstaṃ vihāya |
śrīmannārāyaṇasyaiva hi caraṇayugaṃ
yē śaraṇyaṃ prapannāḥ
sa prītassarvadāyī svayamiti karuṇāṃ
sampratīkṣyāsatē'tra || 10 ||

prārabdhē pāpasaṅghē phalamukhaduritaṃ
cāntarānyadyadaṃhaḥ
prārabdhāt pūrvapāpāt prathamamakhilama -
pyujjihāyātha tatra |
prārabdhāṃśē'pi kiñcit vihitabharanarā -
rtiprakāraṃ vimṛśyai -
tatsāmyātmānukampāta iha dahanayu -
ktūlavat sampradagdhya || 11.1 ||

tyaktvaivaṃ cōttarāghē matikṛtamatha vi -
śliṣṭamajñānapūrvam
kartuṃ saṅkalpya cāṃśaṃ matikṛtamitaraṃ
cānutāpādinā'tra |
krōḍikṛtyābhigōptustvaruṇitakamalā -
kṣasya saṅkalparītiṃ

yē vā samyañ na jānantyatha ca paśava ē -
vāṣṭa ca dvau ca tē hi || 11.2 ||

kōśāvāsyasivacca māṃsamayakā -
yāntarvasadyōginaḥ
kartuṃ pūrṇanirantasadguṇapara -
brahmānubhūtyātmanaḥ |
saurabhyāmṛtakāntipūrṇatulasī -
mālō'khilādhīśvaraḥ
kārevāttavapurvināśya kurutē
rītiṃ sumārgānvitām || 12 ||

akṣāṇyādaḥ dvipañca svamanasi kalayan
prāṇavāyau tatastā -
nyēkīkurvaṃśca jīvē suguṇavati tata -
ssūkṣmabhūtaissahāthō |
sarvāṇyētāni tāni svayamavitumadhi -
ṣṭhāya hārdaḥ prabhussan
dvārairabhyantarē ca dvayayutanavabhiḥ
varṣmaṇō nirmitasya || 13.1 ||

dr̥ḍhabandhanasya mūrdhadvāraṃ cōdghāṭayannasmān |
paramapadavartma nētuṃ saṅkalpitavān hi karuṇāluḥ || 13.2 ||

sārdhaṃ brahmapurēśajīvavapuṣā
sarvajñahārdēna yē
bandhāt brahmapurāt tadīyakṛpayā
prasthāpitā dēhinaḥ |
ētāṃ sādaraṃ arcirādivibudhai -

rmāyāṃ samuttāritāḥ
muktisthā na punarbhavāghanilayā -
vartāpagāvartinaḥ || 14 ||

mōkṣaṃ cōpēkṣya pūrvaṃ vayamiha vibudha -
strīkaṭākṣaṃ vinānyat
śastraṃ nō mīnakētōrdhanurapi na vinā
tattanūbhiḥ paraṃ syāt |
pīyūṣaṃ dēvayōṣinmadhuravacanatō
nānyadityēva matyā
vyāmōhaṃ prāptavantastamakhilamasahaṃ
prājahāmātiśuddhāḥ || 15.1 ||

sambhēdō jaladhirna cāpara itī -
vēha bruvāṇairjanaiḥ
kāryaṃ caiva hi kāraṇaṃ tviti vada -
dbhirdarśitānadhvanaḥ |
sarvānarhapathō'pi tērima vayaṃ
kiñca praśastaṃ padaṃ
gantum satpathamīkṣiṣīmahi paraṃ
cānandinō'bhūma ca || 15.2 ||

tattatsaṃskṛtibhirdṛḍhairbhavaratai -
ranyairupāyaiḥ padaṃ
kiṃ vā'dyāvadhi sādhitam hyajapadā -
dyētat kiyatkālikam |
nirduḥ khātmabharārpaṇēna tulasī -
maulēraghōnmūlinaḥ

*bhōgyēnōttamavartmanāpyamatulaṃ
dhyāyēma viṣṇōḥ padam || 16 ||*

*srōtasvinyāmanādidvividhaduritarū -
pāpagāyāṃ patitvā
yātēṣvasmāsvadṛṣtvā nijaniyativaśāt
cañcalāyāṃ sthirāyāṃ |
mādhvīliṇmānitēndīvarasumavihara -
ntyāṃ tathaivēndirāyāṃ
rājantyāṃ vaijayantyāṃ maṇimayadhanurā -
kāravatyāṃ ca satyāṃ || 17.1 ||*

*ākāśē paramē pravarṣati kṛpāṃ
pāthōmucivāgatāṃ
svacchāṃ tāṃ virajāṃ vilōkya śísirāṃ
śrīśasya saṅkalpataḥ |
santīryā'mṛtavāhinīṃ tvapunarā -
vṛttyāttapārēkṣiṇāṃ
muktānāṃ gatisatkriyāśca viśadī -
kartuṃ hyabhūma kṣamāḥ || 16.2 ||*

*yasyāśliṣṭōrasi śrīrupacitasumanā -
stasya naḥ puṇyahētōḥ
nityāvāsapradhānaṃ nirupamamatibhō -
gyaṃ gatāssammilantaḥ |
muktairnityai rasajñāparicitanigamā -
ntasthasāmānugānaṃ*

sarvaṃ chandōnibaddhaṃ draviḍakṛtiśubhā -
śāsanam kīrtayāma || 18 ||

durvārōruparākramōraganigī -
rṇō'rkō vimuktō yathā
mālinyāktaviśōdhitātivimalā
muktā'timūlyēva ca |
pārāvāravipatparāhatimatī
naukēva pāram gatā
nirmuktō vanavahnitā parivṛtō
dantīva santāpitaḥ || 19.1 ||

kāntēvāśliṣṭakāntā vaśavitumavaśam
klēsitāptyā'tha hr̥ṣṭā
bandhādugrādvimuktō dharaṇipatisutō
labdharājyō yathā vā |
ātmānaṃ chādayantīm prakṛtimiha vihā -
yaiva dēvādirūpām
dhāma prāpyānubhūyōnnatamatisukhadaṃ
caikatām prāpnavāma || 19.2 ||

bhūmau mōhaṃ viśṛjya pracakitamanasō -
'thō phalānyasthirāṇi
tyaktvā samyak vimuktiṛprada iha kamalā -
kṣāṇna cānyassamarthaḥ |
ityālōcyātibhītāstadubhayapadapa -
dmāśritā ugrabandhāt

visrastāḥ pāramāptuṃ paramapadamitā
arcirādyaiḥ gatyā || 20.1 ||

tatrālōkyādbhutāni kṣititalaviditā -
ścaryarītyaiḥ sarvā -
ṇyāmnāyaṃ sāma gātvā paramapadalasa -
nnityamuktaissamaṃ ca ||
nānārāgaprapaṇcāparicitamadhurā -
pūrvarāgaikagēyaṃ
gāyāmānantakālaṃ śubhabharitasamā -
śāsanam mādhasya || 20.2 ||

durvārākhiladuṣkṛtē vigalitē
pūtā vayan prasthitāḥ
muktiṃ prāpya samāśrayasya kamalā -
vakṣōvibhūṣāmaṇēḥ |
śrīnāthasya niyōjitāḥ karuṇayā
sēvārasāsvādanē
natvā tuṣṭahṛdaśca sadguṇanutī -
rudgāya sannartya ca || 21.1 ||

ākarnyāśrutapūrvakarṇamadhuraṃ
gānam ca sāmāśrutēḥ
ākālaṃ tvatidurlabhē pravahati
svānanda udrōdhasi |
bhaktiṃ tāṃ paramāmavāpnuma tathā -
nāvṛttasēvāptayē

mēdinyāṃ tu labhāmahē vidhibalō -
tkarṣānnivāsaṃ param || 21.2 ||

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
gurustrayyantāryaḥ paramapadasōpānamiti yāḥ
hitāya vyātēnē draviḍagiri gādhāssumanasām |
vipāścīt gōpālō vyavṛṇuta ca karṇāṭakagirā
surōktyā ca ślōkīcakara parayācāryakṛpayā ||

|| iti paramapadasōpānaṃ samāptam ||
kavitārkkikasimhāya kalyāṇaguṇaśālinē |
śrīmatē vēṅkaṭēśāya vēdāntaguravē namaḥ ||